

5. Katrenko L. A. Okhrona pratsi v haluzi osvity / L. A. Katrenko, I. P. PISTUN // - navchalnyi posibnyk. – sumy: univertsytetska knyha, -2001. – 339 s.
6. Larynhit [elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://prostuda.net.ua/ua/treatment/diseases/laryngit/>
7. Meshko H.M. Vstup do pedahohichnoi profesii / H. M. Meshko // – Kyiv : Akademvydav, - 2010. – 200 s.
8. Prohresyvnna miazova dystrofiia. Formy i oznaky miazovoi dystrofii u ditei [elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://i-medic.com.ua/index.php?newsid=10396>
9. Profesiini zakhvoriuvannia vchyteliv [elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: http://kppo.kharkov.ua/stattya_berezhit_sebe
10. Stenokardiia – symptomy, likuvannia, oznaky, napad stenokardii [elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://diagnoz.net.ua/kardiologiya/4968-stenokardya-simptomi-likuvannya-oznaki-napad-stenokardii.html>
11. Tromboflebit [elektronnyi resurs]. - rezhym dostupu: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%d0%a2%d1%80%d0%bc%d0%b1%d0%be%d1%84%d0%bb%d0%b5%d0%b1%d1%96%d1%82>
12. Farynhit, symptomy ta likuvannia – likuiemo farynhit v domashnikh umovakh [elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://diagnoz.net.ua/likyvanja-ditej/24185-faringt-simptomi-ta-likuvannya-lykuyemo-faringt-v-domashnh-umovah.html>
13. Tsukrovoyi diabet [elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: https://uk.wikipedia.org/wiki/%d0%a6%d1%83%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b8%d0%b9_%d0%b4%d1%96%d0%b0%d0%b1%d0%b5%d1%82

Реферати

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ БОЛЕЗНИ ПЕДАГОГОВ

Вицюк А. А.

В статье описано понятие "профессиональное заболевание" в целом и подробно проанализированы профессиональные болезни педагогов. Среди наиболее распространенных болезней можно выделить такие, как фарингит, ларингит, тромбоз вен, варикозное расширение вен, сахарный диабет, гипертония, стенокардия, инфаркт миокарда и тому подобное. Сказано, что профессия педагога является одной из самых стрессовых. Она требует постоянных эмоциональных и физических нагрузок, которые негативно влияют на самочувствие учителя, работоспособность, профессиональное здоровье и качество его работы.

Ключевые слова: профессиональная болезнь, стресс, эмоциональное напряжение, фарингит, ларингит, тромбоз вен, варикозное расширение вен, сахарный диабет, гипертония, стенокардия, инфаркт миокарда.

Статья надійшла 17.03.2017 р.

OCCUPATIONAL TEACHERS' DISEASES

Alla Vitsiuk

The essence of the concept of "occupational disease" is generally analyzed and the occupational diseases of teachers is represented in detail in this article. Among the most common diseases we should notify such as pharyngitis, laryngitis, thrombophlebitis, varicosity, diabetes, hypertension, angina pectoris, myocardial infarction and others. It is noted that the profession of teacher is one of the most stressful. It requires constant emotional and physical stress, affecting the teacher's health and quality of his work.

Key words: occupational disease, stress, emotional stress, pharyngitis, laryngitis, thrombophlebitis, varicosity, diabetes, hypertension, angina pectoris, myocardial infarction.

УДК 37.014: [376.68:616.31]

Т. І. Матвійків

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОБОТИ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ: ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗРІЗ

У статті проаналізовані актуальні аспекти роботи з іноземними студентами, що спонукають їх до навчання у вищих освітніх медичних закладах України. Доведено, що реалізація цих аспектів можлива лише за умови обов'язкової професійно-педагогічної підготовки викладачів до якісно нової організації їхньої діяльності.

Ключові слова: професійно-педагогічна підготовка, викладач, культура спілкування, іноземні студенти.

В Івано-Франківському національному медичному університеті в 2016-2017 навчальному році навчається 1410 студентів – іноземних громадян, які презентують 57 країн світу. Упродовж 11 років гармонійно на динамічно розвивається форма навчання іноземців англійською мовою. За рішенням Вченої ради, в Івано-Франківському національному медичному університеті (ІФНМУ) на базі стоматологічного факультету та Центру стоматології університетської клініки створений та активно функціонує впродовж чотирьох років навчальний практично-орієнтований центр (НПЦ) «Стоматологія», який об'єднує 15 фантомних та клінічних залів різного функціонального призначення, де студенти мають можливість опрацювати основні практичні навички з різних розділів профільних стоматологічних дисциплін. Приміщення НПЦ «Стоматологія» використовуються для проведення практичних занять зі студентами, консультацій, самостійної роботи студентів під керівництвом викладачів, підготовки до Державної атестації випускників, складання студентами практичної частини підсумкових модульних контролів зі стоматологічних дисциплін. Окрім цього, клінічні зали НПЦ оснащені усім необхідним обладнанням та інструментарієм для опанування студентами практичних навичок по препаруванню зубів для подальшого пломбування, протезування, проведення етапів професійної гігієни ротової порожнини, планування лікування патології пародонта, із можливістю збору матеріалу і оцінка

аналізу крові, пародонтологічних проб, визначення мікрострумів у ротовій порожнині, цитологічний скринінг тощо. Фантомний клас препарування твердих тканин зубів передбачає виконання практичних навичок вісьмома студентами одночасно, де для кожного практиканта є окреме робоче місце, оснащене портативною стоматологічною установкою з мікромотором та турбінним наконечником. Практичні навички з хірургічної стоматології, зокрема імплантації, студенти опановують у кабінеті дентальної імплантації, а етапи та основні моменти виготовлення сучасних ортопедичних конструкцій – у кабінеті бюгельного протезування. У кабінеті функціональної діагностики, студент ознайомлюється та оволодіває найсучаснішими методиками функціональної діагностики зубощелепної системи та додатковими методиками обстеження стану ротової порожнини (комп'ютерна томографія, панорамна рентгенографія) [3].

Така матеріально-технічна база є надзвичайно важливим чинником для високоякісної підготовки фахівців, що спонукає іноземних громадян до навчання в нашому університеті. Питання їхнього якісного навчання пов'язано також із високим рівнем професійно-педагогічної підготовки викладачів.

Метою роботи було проаналізувати актуальні аспекти роботи з іноземними студентами, показати умови якісно нової організації діяльності викладачів у реалізації цих аспектів.

Професіоналізм викладача вищої школи, нарівні з загальними ознаками, характерними для будь-якого виду людської праці, має свої специфічні особливості, які присутні у всіх його складових: у цілях, завданнях і результатах праці, в умовах, змісті і технології його здійснення та передбачає виділення мотиваційної та операційної складових. Організація професійно-педагогічного спілкування з іноземними студентами потребує від викладача вдосконалення психолого-педагогічної підготовки та достатніх теоретичних занять у галузі етнопсихології та етнопедagogіки [2].

Спілкування між викладачем та іноземними студентами, як представниками різних культур, може відбуватись у різних ситуаціях, бути успішним чи призводити до культурного шоку. Умови вдалої комунікації залежать від правильної побудови навчального процесу, якнайшвидшої навчальної, соціально-психологічної та інших видів адаптації, контакту студентів із викладачем, іншими студентами, наявності навчальних матеріалів, забезпеченості міжнародних факультетів для іноземних громадян грамотними фахівцями, а також від багатьох інших необхідних складових [5].

Завдання викладачів у перший рік навчання – максимально наблизити рівень соціокультурного, особистісного та освітнього розвитку іноземних студентів до рівня вітчизняних першокурсників [2]. Викладач, який працює з іноземцями, повинен вільно володіти професійно-специфічною, побутовою англійською мовою та спеціальною технікою спілкування.

Мистецтво спілкування завжди вважалося органічною складовою професіоналізму викладача, який повинен мати нестандартний погляд, володіти самостійним аналітичним мисленням, відзначатися етикою у спілкуванні, мати дар вести за собою колектив не силою наказів чи влади, а силою аргументів і переконуючого слова.

Спілкування викладача і студента потребує від викладача певних навичок і вмінь. А саме: уміння слухати та говорити; переконувати та наказувати; давати поради; впливати на вихованців; керувати групою діяльністю; активізовувати думку, мислення в процесі навчальної діяльності; допомагати приймати рішення тощо.

У спілкуванні викладача і студента подекуди виникають труднощі, причинами яких, на нашу думку, є низький інтелектуальний рівень студентів або ж завищена в них самооцінка, низький рівень культури спілкування. А у викладачів – небажання або невміння зрозуміти студентів, апатія до них або ж поганий настрій.

Гуманістичний підхід викладача у спілкуванні визначається тим, що він неможливий без взаємного визначення свободи і унікальності, гідності та суверенності тих, хто спілкується. Найскладнішою проблемою гуманізації стосунків між викладачем і студентом залишається методична робота формування етико-педагогічних навичок спілкування. Викладача (за фахом медика) потрібно практично вчити, як встановлювати мовний, візуальний, тактичний контакт з особистістю; створювати ситуації успіху, «авансованої довіри», оцінки; демократизувати стосунки. Він повинен вміти встановлювати особливий тип взаємовідносин, який сприяє розвитку і розкриттю наявних і потенційних можливостей студента [1]. У педагогіці такий тип взаємовідносин прийнято називати як «партнерський», «діалогічний», «суб'єкт – суб'єктивний» і який, за своєю суттю, опирається на засади гуманістичної психології [6].

Основою цих стосунків складають «безоціночне сприйняття» партнерів по спілкуванню, що виявляється в неупередженості та руйнації існуючих стереотипів; «емпатійній підтримці» або ж умінні розуміти психічний стан співбесідника та здатності вирішувати проблеми конструктивним способом; «довіри до власних почуттів», як необхідної умови збереження власної індивідуальності та відкритості у спілкуванні. Гуманістична парадигма взаємовідносин передбачає свободу та творчий пошук як студентів, так і викладачів-педагогів [4].

Основною умовою складання як власної стратегії руху на шляху пошуку найбільш ефективних способів педагогічної діяльності, так і прогнозування руху студента в освітньому просторі, є розвиток критичного, рефлексивного мислення викладача [1].

Відмінною особливістю навчального процесу в умовах кредитно-трансферної системи є фактичне «авторство» викладача в процесі розробки та викладання дисципліни. Неможливо запозичити «чужий» досвід із цього питання в готовому вигляді для користування. Він повинен бути адаптованим як до умов вищого навчального закладу в цілому, виходячи з його специфіки, так й індивідуальності самого викладача.

Формуванню рефлексивних здібностей сприяє відновлена організація «рефлексивного середовища» у процесі підготовки викладачів до інноваційної діяльності. Позиція викладача в умовах інноваційної освіти стає управлінською. Студент і студентська група виступають об'єктами управлінської діяльності викладача і вирішення ними навчальних завдань та досягнення поставлених цілей можливо лише за умов відповідних управлінських дій, а саме: вмілого планування навчальної діяльності, організації процесу навчання і виховання, вмілого внутрішнього спонукання студента до високоефективної аудиторної і позааудиторної роботи та об'єктивного способу оцінювання результатів навчальної діяльності студентів [6].

У становленні викладача вищого навчального закладу як професіонала виявляються з різною мірою суперечливі тенденції, а саме: - між саморозвитком і самозбереженням: саморозвиток вимагає інтенсивно вкладати всі сили і прискорювати професійний ріст, а самозбереження диктує необхідність розраховувати сили на всю траєкторію життєвого шляху; - між результатами і процесом праці: результативний підхід вимагає залучення різноманітних засобів; процесуальні критерії звертають увагу студентів на необхідність вірного вибору засобів; мета не завжди виправдовує засоби, мету можна досягти не будь-яким шляхом, вибір засобів коректується професійною етикою. Із названим вище явищем пов'язане неспівпадіння об'єктивного результату і його психологічної ціни для людини; - неспівпадіння в ряді випадків предметних, соціальних еталонів, норм праці з індивідуальними нормами та критеріями. Професія викладача вимагає виконання прийнятих правил праці і професійного середовища, іноді жертв, віддачі всіх людських сил, особистого часу, а внутрішні оцінки людини підказують йому важливість співставлення своїх можливостей із непосильними завданнями. Індивідуальні здібності викладача можуть випереджати прийняті в педагогічній діяльності норми або не рахуватися з ними і активно боротися за свої індивідуальні еталони і критерії ефективності праці; - неузгодженість становлення різних видів компетентності (спеціальної, соціальної, особистісної, індивідуальної). Професійна компетентність (майстерність, знання справи) у конкретного викладача може випереджати соціальну (уміння спілкуватися), особистісну (уміння цілеспрямовано розвивати себе) та ін.; - непропорційність розвитку в окремих викладачів мотиваційної і операційної сфер діяльності проявляється, коли наявність високого професіоналізму в аспекті володіння новими технологіями не підкріплюється зрілою мотиваційною сферою; - недолік досвіду може компенсуватися життєвими силами, одержимістю намірів, а в результаті згасання життєвих сил, зниження психічних функцій компенсуються адаптованими прийомами для підтримки і навіть посилення ефективності діяльності; - нерівномірність освоєння окремих дій і цілісної структури педагогічної діяльності, професійно важливих якостей, що виражається в мінливості показників ефективності, немонотонності їхнього росту на різних етапах освоєння цього виду діяльності, наявності періоду згасання успішності, відносно застою і навіть прогресу, а також у нерівномірності розвитку професійно важливих якостей, що реалізують педагогічну діяльність; - зіставлення у свідомості викладача між прагненням до вузької спеціалізації і потребою впізнавати щось про суміжні професії, оволодіти близькими спеціальностями, бути універсалом; - неспівпадіння виявів в одного і того ж викладача психічних якостей у професійній і непрофесійній сферах; - неузгодженість ціннісного відношення до себе в праці і до цього виду праці в собі; - протистояння у викладача справи і життя, коли зосереджений професією він не приділяє уваги тому, що поза її межами, обмежує свій особистісний простір, і як наслідок, зазнає незадоволення.

Висновки

1. Ігнорування таких суперечливих тенденцій у розвитку окремого викладача може призвести до професійних криз, збоїв, зупинок у розвитку. Тому кожному викладачу важливо усвідомлювати суперечності в своєму професійному розвитку, щоб вчасно знаходити з них конструктивний вихід. Система взаємодії викладача і іноземного студента повинна бути зрозумілою, чіткою і прозорою. Перспективою, розвитку гуманізації відносин «викладач – іноземний студент», можуть бути: розробка методичних рекомендацій щодо формування етнопсихологічних та етнопедagogічних навичок спілкування з іноземними студентами; підвищення рівня професіоналізму викладацького складу вищих медичних навчальних закладів;
2. Виявлення оптимальних шляхів формування у викладачів, які працюють з англomовними студентами, відповідної мотивації до професійної самореалізації.

Перспективи використання результатів. Отримані результати в перспективі можливі для поліпшення викладання стоматологічних дисциплін іноземним студентам на основі формування високого професіоналізму викладачів.

Список літератури

1. Moliako V. O. Psykholohiia tvorchosti – nova paradyhma doslidzhennia konstruktivnoi diialnosti liudyny / V. O. Moliako // Praktychna psykholohiia ta sotsialna robota. – 2004. – No. 8. – S. 1-4.
2. Malakhova S. M. Problemy mizhkulturnoi komunikatsii inozemnykh studentiv: pedahohichni aspekty. / S. M. Malakhova // Medychna osvita. – 2016. – No. 1. – S. 32-34.
3. Rozhko M. M. Kompetentnisnyi pidkhid u pidhotovtsi studentiv-medykiv / M. M. Rozhko [ta in.] // Medychna osvita. – 2016. – No. 2. – S. 102-106.
4. Sinitskyi A. S. Profesionalizm vykladatskoho skladu vyshchoi shkoly, yak problemne pytannia / A.S. Sinitskyi, L. M. Motoziuk // – Irpin: Natsionalna akademiia DPS Ukrainy, - 2005. – S. 484-488.
5. Chuiko O. V. Psykholohichna pidhotovka vykladachiv do diialnosti v umovakh innovatsiinoi osvity / O. V. Chuiko // – Irpin: Natsionalna akademiia DPS Ukrainy, - 005. – 493 s.
6. Frerse Ya. Pedahohika svobody: etyka, demokratiia i hromadianska muzhnist / Ya. Frerse // – K.: «KM Akademiia», - 2004. – 122 s.

Реферати

АКТУАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ РАБОТЫ С ИНОСТРАННЫМИ СТУДЕНТАМИ: ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ СРЕЗ

Матвийків Т. І.

В статье проанализированы актуальные аспекты работы с иностранными студентами, побуждающих их к обучению в высших учебных медицинских заведениях Украины. Доказано, что реализация этих аспектов возможна лишь при условии обязательной профессионально-педагогической подготовки преподавателей к качественно новой организации их деятельности.

Ключевые слова: профессионально-педагогическая подготовка, преподаватель, культура общения, иностранные студенты.

IMPOTANT ASPECTS OF EDUCATIONAL PROCESS FOR FOREIGN STUDENTS: PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL CUT

Matviykyv T. I.

The article analyzes the relevant aspects of international students education, with the aim to encourage them to study in Ukrainian higher educational medical institutions. It is proved that the implementation of these aspects is possible only if the mandatory vocational and educational teachers training, appears as a qualitatively new organization of their activities.

Key words: professional and pedagogical training, teacher, the culture of communication, foreign students.

Стаття надійшла 18.04.2017 р.